

Predikan av Jenny Arnerlöf – Livets källa – 2024

Det är svårt att komma på en bättre metafor för vår tid än en fest i kris. Den senaste veckans nyheter har dominerats av rapporter om krig på fjärran håll, rykten om krig på nära håll, debatt om initiativlös och passivt agerande av myndigheter med ansvar för samhällsviktiga funktioner, utmaningar som uppstår när anställda inte orkar med trycket i vården och många andra utmaningar som innebär att fler och fler hushåll har det kärvt. Lägg till detta statistiken som Socialministeren Jakob Forssmed delade på vinterkonferensen att var fjärde person över sexton år i vårt land lider av ensamhet och det är lätt att känna att livsglädjen för många har tagit ett abrupt slut. Det är svårt att överskatta storleken på vårt behov av någon som kan rädda festen som är vårt liv tillsammans.

I detta ögonblick i världshistorien är vi i stort behov av en ny början. De senaste årens politiska trender visar att folk känner det och söker politiska lösningar (vilket inte är fel men är otillräckligt). En del av oss känner även behovet av en ny början på ett personligt plan, men vi kanske saknar idéer eller kraften att på något sätt börja om. Då är det verkligen lägligt att få stanna upp och fokusera på Johannesevangeliets berättelse om bröllopet i Kana.

Som den skickligaste av poeter, var Johannes en mästare på att ta viktiga symboler från Israels skrifter och använda dem för att skapa lager på lager av mening. I slutet av Johannesevangelium står det att "många tecken som inte har tagits med i denna bok gjorde Jesus i sina lärjungars åsyn." Men istället för att imponera och överväldiga oss med mängd (som vår tid fascinerar av) ville Johannes väcka förundran i oss med hjälp av sju välutvalda tecknen. Tecken är Johannesevangeliets ord för under och tecknen som han valde säger något om vem Jesus är och vad för slags liv han ger.

Varför var det viktigt för evangelisten Johannes att bröllopet i Kana var det första tecknet som uppenbarade Jesu härlighet? Flera lager av mening ger flera svar på den frågan. Bröllopsfest hade ett viktigt symbolvärde i Israels skrifter. Det betecknade den efterlängta messianska tiden när Guds goda ordning skulle bli verklighet. Att börja med denna fest är ett sätt att säga att den efterlängta messias har kommit.

Men det är också så att ett bröllop markerar en glädjefylld början på något nytt. En ny begynnelse är det tongivande temat som präglar Johannesevangeliets första kapitel. Som ni säkert minns öppnar Johannesevangeliet med en text som återkallar skapelseberättelsen från Första Moseboken till minnet. ("I begynnelsen fanns Ordet...") Johannes döparens vittnesbörd strax före dagens text var att han såg Anden stanna över Jesus. Det för tankarna till Gudsvinden som svepte över den nya skapelsen i begynnelsen. Evangelisten Johannes tänkte inte låta sina läsare och åhörare missa att någonting häpnadsväckande nytt har hänt under solen.

Bröllopet i Kana var dock mycket mer än symboliskt språk om nya begynnelse och en bra metafor för livskriser. Det var en verklig fest och det hörde till deras kultur att en bröllopsfest pågick i sju dagar. Vintillgången var i viss mån beroende på gästernas gåvor. Att Jesu mor kom till honom med en implicit vädjan om hjälp tyder på att han, med sitt nyrekryterade band av lärjungar, kanske delvis var ansvarig för att vintillgången inte var tillräcklig. Fattiga som de var hade de kanske kommit utan att ha med sig en gåva av vin.

Denna scen är en av enbart två scener där Jesu mor figurerar i Johannesevangeliet. Vi möter henne igen inför korset och inte vid något av

dessa tillfällen nämns hon vid namn. Det finns ingen respektlöshet i hans sätt att tilltala henne med "kvinna". Det är samma tilltalsnamn han använde från korset. Snarare är det Johannes intention att vi ska förknippa henne med Eva, den första kvinnan som Maria genom att tro och lita på Jesus återupprättar. Med Johannes sätt att ordna sin berättelse syns hon här som det sista tillägget till lärjungaskaran. Hon är i alla fall en förbild för oss då hon inför en annans kris, som egentligen inte angick henne, förstod att Jesus kunde göra något för att hjälpa de drabbade. Folkbibeln har översatt Jesu svar närmare grundtexten än Bibel 2000. Där står det "Kvinna, vad har vi med det att göra?" Maria är en bild av medmännisklighet.

Hon förstod också något om hur Jesus skulle agera. Hon gick inte till festens värd, "till de viktiga" för att föreslå att Jesus kunde hjälpa dem. Det användes inte som ett tillfälle att bygga upp deras sociala kapital. Hon gick till tjänarna – till människorna som ingen lägger märke till – och sade "Gör det han säger åt er". Som en klok teolog sammanfattar det är Marias glädje glädjen att känna Jesus och förstå det goda han gör bakom kulisserna. Är det också din glädje? Är det vår glädje som en församling? Det kan vara vår glädje.

Jesu svar visar på en viss återhållsamhet. "Min stund har inte kommit än." Det är en tydlig hänvisning till hans död och uppståndelse. I Johannesevangeliet är påskens händelser det ultimata förhållande tecknet som uppenbarar Jesu identitet och väcker tro. I Johannesevangeliet var stunden för Jesu förhållande något som bara Gud Fadern kände till. Påståendet att det inte är Jesu stund möter vi flera gånger mellan denna scen och korsfästelsen i Johannesevangeliet. Det är som om Jesus förstår att när han väl börjar att göra tecken, sätts en process utan återvändo i rörelse. Härligheten som han uppenbarar väcker reaktioner i människor – somliga

goda men andra negativa. Så lösningen han bestämde sig för gjordes i det fördolda. Bara tjänarna, hans mor och de övriga lärjungarna visste vad han gjorde. Resultatet av det hela var att hans lärjungar trodde på honom. I vår socialmedia plågade tid har många av oss drabbats av tanken att Gud behöver all hjälp med marknadsföring som Gud kan få. Denna berättelse påminner oss att det grundläggande som Jesus behöver är lärjungar som lever i förundran, som tror på honom, och som gör det han säger åt dem. Utan sådana lärjungar blir all uppmärksamhet bristfällig.

I händelserna på bröllopet ser vi att det Jesus gör inte kan skiljas från vad tjänarna som följer hans instruktion gör. Hans mammas vädjan, tjänarnas fyllande av stenkrukorna – det gjordes i hans namn och utan honom hade deras ansträngningar inte haft samma resultat. Han behövde dem men de behövde honom ännu mer. Och så är det för oss. Att vara delaktig i hans arbete är oftast så vardagligt att ingen skulle kalla det för religiöst arbete. Den enda signalen att det vi gör i hans namn är extraordinärt är ofta glädjen som vi upplever trots allt annat som kanske känns besvärlig. Det kan inte ha varit jätterolig för tjänarna att konka 600 liter med vatten som de sedan skulle få ösa upp till berusade gäster! Men det blev säkert också en nyfiken stämning bland dem som slutade i lättnad över att festen var räddad och glädje över att de var delaktiga i räddningen.

Johannesevangeliet är angeläget om att understryka överflödet och glädjen som blir till där Jesus är inblandad. Det är vad Jesus kan och vill möta oss med i nuet. På många sätt som vi inte lägger märke till är vi redan omgivna av Guds överflödande nåd mot oss. I vinterns mörker kan det vara svårt att uppskatta skapelsens ordinarie godhet men om man ger sig ut i vintersolen eller ger sig ut i skidspåret eller på isen upplever vi även vintertidens godhet. Eller så tar man en kopp kaffe och ringer upp en vän eller bekant

för att kolla läget och glädjen anas. Man kan ansluta sig till en mackfabrik och diakonivandring och drabbas av glädjen att man lever och får möta andra med en smörgås och frukt, enkla tecken som vittnar om Guds nåd och närvaro.

Johannes var uppriktig om motivet med sitt evangelium. Mot slutet skriver han att de sju tecknen han valde ut för att berätta om Jesus härlighet "har upptecknats för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds son, och för att ni genom att tro skall ha liv i hans namn." De goda nyheterna för oss idag är att Jesus är med oss i både kristid och fest och han kan och vill göra oss delaktiga i sitt liv där glädje finns i överflöd. Han vill verka i och genom oss för att sprida liv och glädje till alla, Guds namn till ära. Amen.